

S. BONN
IMMORTELEN

IMMORTELEN

IMMORTELEN

VERZEN DOOR S. BONN

UITGEGEVEN DOOR C. A. J. VAN
DISHOECK TE BUSSUM IN 1912

Boek-, Courant- en Steendrukkerij G. J. Thieme, Nijmegen.

**„Dit is de droom die 'n treurend zanger hoedde
voor dooven en verbleeken van de zinnen.”**

ALS 'N STILLE DOODENKAAN.

ALS EEN DOODENKAAN.

Daar voer een doodskaan door de zwarte gracht
een zwarte man stond bij het roer en boomde,
de volle boomen, in avonddonkring, loomden
over donker water en wuifden, wuifden zacht.

De lovers aan de takken fluisterden,
de vogels tjlpten stil en roerden niet,
de zwarte man liep heen en weer en liet
de boomstok neer, dat lelies, wit, op 't water
luisterden.

Een verre boot die toeterde zoo vreemd
als een wondenschreiend beest door hollen hemel,
omwaasde oogen kleurden schuchter aan.

Als vleermuis, scherend, door zwarte bosschen
als een zwarte zwaan, glijdend door wit gewemel,
gleed ruischloos voort de stille doodenkaan.

IMMORTELEN.

RUST ZACHT.

Rust zacht
en slaap, uw zachte slaap,
heb, lieve,
stille vrede.

't Is nu zoo droef en stil in mij
wijl 'k enkel om mijzelve schrei,
voor u niet storten kan een bede.

Verlangen naar den ouden tijd
is 't, wat mij zoo de ziel doorsnijdt,
was 't toen, 'k zou zijn gegleden

Op mijne knie, vragend den Heer
dat hij ons zou vereenen weer
verzameld in zijn Vrede.

Nu kan 'k niet die verlossing vragen
maar 'k vloek en haat mijn enkle dagen,
't licht komt en gaat: geen reden

Blijft mij waarom ik hier moet zijn,
ik zou bij u zoo veilig zijn!
— de vreemde menschen treden.

Ik zit alleen in 't stille huis
en weet mij hier, noch ergens, thuis,
dan in uw stille vrede.

Rust zacht,
en slaap uw zachte slaap.

MIJN LIEFSTE.

Mijn liefste waar zal ik
slapen
vannacht?

De nacht is zoo zwart
en de winden gieren
en voor mijne voet, bange geesten,
slieren
tak en takken, in knakken
verward.

Mijn liefste waar zal ik
slapen
vannacht?

Als een lam, moegedwaald,
van de kudde verlaten
dat dwaalt en dwaalt,
jammerend loopt te blaten,
zoo dwaal ik, en donker
donker zwart is rondom,
de winden gieren
vallend lof ritselt om.

Mijn liefste
uw armen zijn van mij gegaan,
uw oogen gesloten, uw adem ruischt niet
als een teeder moederlijk sluimerlied
zacht tegen mijn voorhoofd aan.

En uw borst als een kussen
zoo zacht voor mij
is nu koud en ver, ver heen,
inplaats van uw monklende
ochtendlach
vind ik tranen
en kermend gesteên.

Mijn liefste
waar zal ik nu
slapen
vannacht?

Zoo moe is mijn hart
en het kan niet rusten
wijl uw lippen mij altijd
te slapen kusten,
uw lippen zijn weg nu
en ach!... hoe zwart!

Mijn liefste
waar zal ik nu
slapen vannacht?

— O de droom! van nog eenmaal
met u te zijn
in uw harenvacht
in uw oogenschijn
en dan niets meer te weten
en te sterven, zacht.

DE KAARSEN.

De gouden, de gulden flambouwen
de blonde, de gouden flambouwen
de kaarsen
branden zacht.

De wind ruischt er nauw doorhenen
door de kamer dagelichtblind,
een gordijn ruischt en ruischt alleene
bewogen door suizlende wind.

De doode, de teedere doode
in de pracht van haar glanzig zwart haar
ligt vreemd, als droomde ze bloode
op de bloemenomdolven baar.

De zachtblanke de teedere handen
liggen samen als baden ze zacht
en als boden ze weer de guirlanden
de witten, haar lieflijk gebracht.

O leven zoo vroeg mij verloren
in uw bloeiende lieflijkheid,
wie zal nu mijn leefuur mij schoren
wie wordt nu mijn adem gewijd.

En het leven, 't zachtteedere leven
dat nu klaagt om de melk uit uw borst
dat gedijje zijn leven, uw leven,
en nu roept u en jammert van dorst.

De gouden, de gulden flambouwen,
de blonde, de gulden flambouwen,
de kaarsen
dooven zacht.

DE DRAGERS.

De dragers, de dragers treden zoo hard,
hoe vaak droeg ik u in mijn sterke armen
als een vogel verschrikt, in netten verward,
met bang fluiten, en schriklijk alarmen.

Nu, vreemdige kerels voor een slok en een munt
sjorren sjokken en stappen hoogluid,
lijk slagers versjouwen gespleten rund
en 't dragen de slachtplaats uit.

Wee! dat mij niet blijft nu, dit zacht kleinood
dat zacht voorhoofd, die doode oogen,
blanke handen, met als 'n kleen vlamke, rood,
den ring, nauw aanvaard, diep bewogen.

Zoo zwart is de wereld nu buiten voor u
zoo zwart en donker en koud:
en ik ga bukkend en ween om u
mijn hart is droef en oud.

DE MEIDOORN.

De Meidoorn weeft er een blondwitte krans
als ik gaf u mijn bruid in dat morgenuur
toen ál ons geluk ons omblonk, gouden glans,
toen wij lieven ons dachten voor haast eindlooze duur.

De brem is als goud aan uw heuvel geplant,
hoeveel jubel en prijzingen zou u uitspreken
wanneer ze kon zeggen wat gij juichte als uw hand
en haar vroegbloeien streelend bestreken.

De lijsters en vinken en merelen luid
kwinkeleeren in hagen en boomen:
ach lief uw geluk wen dat lentegeluid
voor het eerst weer door u werd vernomen.

Als een man die zijn stappen niet weet
en zijn wee, alste zwaar eene vracht, sleurt zich mede,
als een grijsaard die jeugd af meedraagt schrijnend
kom ik lief naar uw heuvel getreden. [leed

Wat simpele bloemen aan een rankige tak
breng ik lief in mijn bevende vingren,
jonge bloei, die ik woedend afscheurde en brak
van het nestjes en eitjes omslingren.

Jonge bloemen gestrengeld dooreen, wit en rood,
wit en rood als mijn schroeiende tranen,
en het teedere blad half verschrompeld en dood
lijkt mijn ziel die tot sterven wil tanen.

NAAM.

O gelukkig en toch droevig woord
dat als een vrouw een volk, een wolk
herinn'ringen in uwe lenden draagt
veel zonnelichte, veel fijner glans begloord.

Hoe heeft uw fijne klank mijn jonge ziel bekoord
wanneer haar korte toon, als een even vogelfluit
door vriend of magenlippen, als koozend, werd geuit
en 'k met het woord u zag, uw rank beeld, nooit
verwoord.

Nu op een kille steen bij enge kerkhofpoort
staan de letters droef en zwart, als zwarte handen
die wijzen, somber, dof, naar dorverzengde landen!

Veel geur van zon hangt daar en aan de randen
liggen reeken bloemen die niet gansch verbrandden,
maar 't land en vangt geen dauw: de droogte het
versmoort.

DE MANENDE HAND.

De witte gestalte schrijdt, schrijdt zacht
en luideloos stil door den zwarten nacht,
het kleed is heel wit er omheene.

De glanzige haren, als marmer, zwart,
om slapen en dwalende oogen geward,
de mond, zachte lippen opeene.

De witte gestalte komt luideloos zacht
als een wandlende schim, door den zwarten nacht!
— de hand wordt naar mij geheven.

Ik zoek in haar oog wat haar doel kan zijn
en 'k luister, en 't scheurt zoo het harte mijn:
„denk, lieve! denk lieve! te leven!

Ik gaf u een hart waar mijn hartbloed door gaat
ik gaf u een spiegel van mijn gelaat
en het vleesch is van mijn vleesch een bloeien.

Lief, als gij mijn ziel en mijn hart hebt bemind,
hoed teeder en lieflijk de ziel van ons kind
dat hem leugen en lafheid niet schroeie.”

Toen zakte de hand als een bloem neergaat,
toen kwam er een wadem voor 't bleeke gelaat
en de stemme leek ver te verweenen.

— De witte gestalte schrijdt langzaam voort
en gaat, als ze kwam, door een zichtlooze poort —
....de nacht is zoo zwart er omheene.

WAAROM?

Waarom? nu gij ver van mij zijt
zien uw donkre oogen mij zoo aan
diepzwart, als lichten in den nacht,
van zwarte glazen gansch omsloten.

Waarom? nu gij ver van mij zijt
zijn mijn gedachten al bij u,
bij u, zooals gij waart er mij
zoo hoog van gang, zoo licht van oog
zoo rank als jonge berkenboom
en blank en teer in 't zachte vel.

Waarom, nu gij ver van mij zijt,
blijft gij mij toch heel na en bij
hoor ik in elk geluid uw stem
hoor ik in elken stap uw stap
en ziet mijn dof en wazig oog
in al wat naart, uw komen.

Waarom? twee bergen aan een dal
zij voetten vast, en 't dal, in bloei, is weelderig.
Een vuurstroom scheurt de een omhoog
het dal zoo weeldrig wordt bedolven.

Niet dus bij ons, gij gingt, ik bleef;
en 't zoete dal dat ons verbond
bloeit weeldrig of gij nog er waart:
een berg is eenig staan gebleven. —
— En als de zwarte nachten komen
boort eene kroon, alleenig, stil
omhoog, en beidt....
beidt angstig in den nacht.

SPIEGELTJE.

Ik spiegel mij in je oogen
daar glanst een lichte schijn...
en ik denk... kranke logen,
dat 't moeders oogen zijn.

— Moeder haar oogen zijn niet meer
die zijn nu dicht en koud:
maar uit jouw oogen schijnt mij weer
haar gouden zonnegoud.

Worde je ziel als was haar oog
zoo open licht en rein
en worstel kind, wat je vermoog,
haar fieren zoon te zijn.

ALS IK.

Als ik stil over je buig
als je ligt omhoog
te droomen
naar de vogels
in de boomen
naar de blaartjes
in de lucht.

Als je ligt omhoog
te staren
naar het blanke
wolkenvaren
en den gouden
hemelschijn

dan knijpt zoo
het harte mijn:

Want, mijn kind,
op moeders oogen,
heb ik onwetend
mij gebogen:
moeder zegt men
die is dood
en glanzenloos
is toch de dood.

Moeders oogen
zijn in leven,
heerlijk! mij
dan toch gebleven:
maken vaak
mijn harte duister
maar 't geluk
van haren luister

heb ik ook weer
telkens dan,
als jij ligt
omhoog te droomen
naar de vogels
in de boomen,
naar de blaartjes
in de lucht.

IN HET STOELTJE.

(Aan mijn moeder).

In het stoeltje
met de rollen,
wijl de ronde
wieltjes tollen,
rij je! rij je
als een Heertje!
vliegt in 't ronde
als een veertje.

In het slabbetje
met kantjes
genaaid gehaakt
door moeders handjes
lach je, spuw je
dikkert! Beer!
moeder... jongen...
is niet meer.

O, je zult nog
dikwijls rijen,
zult nog dikwijls
lachverblijen
buren, tantes,
neefjes, nichten,
die je 't leventje
verlichten.

Maar mijn kind
de dag zal komen
dat tot je
verstand zal komen:
„moeder, moeder!”
zeggen zij,
„waar is 't moedertje
van mij!”

Want hoe vaak
zul je nog schreien:
in het wilde
wereldstrijen
is een pantser
nooit begevend!
't moederhart
het kind
omlevend.

Zonder 't stoeltje
met de rollen
moet je door
het leven
tollen!
dat het wat
genadig zij
'n halfgepantserde
als jij.

ZOO ZUIVER.

Zoo zuiver lag het witte kleed
als een mantel warm en zacht
als een zijdewollen koningsdos
die blinkend u omgleed,

Wat bloemen, rood, zooals uw hart
toen 't brak in vuur'gen gloed,
hebben wij gespreid,
waar uw hoofde vleit
en dralend wat gemard.

Uw kind en ik, twee zwervers, twee,
die aadmen zonder reden:
hij keek mij aan, naar u beneden,
onschuldig als een kleene ree.

EENS.

Eens droomde ik dat uw zachte hand
omklemmen zou met teeder beven
mijn koude hand, als ik van 't leven
rustig zou gaan. Dat gij met uwe zachte trant

mijn doode oogen dicht zoudt sluiten.
Dat gij het sneeuwig witte doodenkleed
mij, als uw kindje, moederlijk ommedeed
't kaarslicht ontsteken zoudt voor de beluikte ruiten.

En dat de eerste witte bloemen, de eerste en de
 laatste,
 gij naar mij reiken zoudt tot eindeloos afscheid
 met eene kus zoo moederlijk, en innig zacht gewijd,
 en mij bewaken zoudt tot stalen schroeven ketsten.

Dat gij, als ik begraven lag, en diep,
nooit meer tot u zou mogen nâren
mijn bloemen zorglijk teeder zoudt bewaren
en voor mij bloeien doen, alsof ik niet en sliep.

Dat gij, 's nachts, enkel in het stille bed
vaak droomen zoudt van hem die was uw hart,
en gij, als uwe ziel van weedom was verward
zoekende tasten zoudt naar 't blonde jeugdportret.

Nu droeg ik, draag ik alles wat ik heb gedacht
voor u, en woelt in mij een dubbele weeë pijn
dat dit mijn lief voor u zoo hard had moeten zijn
en ik nooit leed om u, om 't zware zulker vracht.

DE VIER KAMERADEN.

Ik zit aan mijn tafel in de werkersbuurt
de lucht is grauw, het licht is stil, dood-grijs:
wat kinders en een orgel klagen droeve wijs
omhoog, 't is of de dag al eeuwigheden duurt.

Ik zit aan mijn tafel, rondom mij zijn stil
drie schamele gestalten zwijgend neergezeten,
zij zijn mijn kameraden lang reeds, en zij weten
dat 'k vrij hen bij mij duld, niet angstig voor hen ril.

Links van mij zit de zorg, de maagre handen in het
vle haar
de oogen brandend en van bloedstralen doorloopen,
de lippen dichtgeklemd en heel 't gelaat bekropen
van 't grauwe baardhaar: leent op zijn armenpaar.

Rechts van mij zit de ziekte, een vale jongeling,
het bleeke vel op uitgeteerde kaken,
oogen die even nog, als doffe sintels blaken,
het hoofd op maagre borst, in doffe mijmering.

En over mij leent zacht en zonder spreken
mijn doode lief, en lacht mij troostend toe:
haar mond is slap, haar oogen schijnen moe
haar haar is war, haar wangen zijn zoo bleke.

Zoo zitten wij en wachten, vier stille kameraden
mijn lief kijkt mij zoo troostend, zoo lieflijk in 't ge-
de avondschemer grauwt en legt zich dicht [zicht:
rondom om ons, als donkre grauwe doodenwaden.

GOENACHT.

Nu gaat de zwarte stad ter rust,
al 't helle licht is uitgebluscht:
een enkle voetstap nog er schrijdt
door stille zwarte oneindigheid.

Gij velen, die nog wrochtend zijt,
o wacht u rust voor uwe vlijt
als 't zonlicht zoo weer gouden lacht
leg u dan neer, slaap zacht.

Slaap zacht, die rustloos hebt gewerkt
een langen, langen dag en sterkt
uw moede lijf met zoete rust,
slaap wel en slaap gerust,

Goede nacht gij die uw bed moet sprein
in kouden wind en sterrenschijn;
geen ziel bidt u een zegen toe:
slaap zacht mijn armen, ziek en moe.

Goenacht mijn liefste die nu rust
van leed en weedom onbewust,
— sluimer gerust door licht en nacht —
heb vrede... goeden nacht.

Goenacht mijn arme, wrakke ziel,
o dat u sluimering beviel
om nimmer te ontwaken:
hoe droevig is uw wake!

HET LIED.

Het meisje zong een sleepend treurig lied,
de grijze late nevels ruischloos zinken,
de kale zwarte boomcn roeren niet,
haar tranen tiklen zacht, de tranenperels pinken.

Het meisje aan mijn venster zong een treurig lied,
— ik moet zoo schreien, als ik dat moet hooren —
haar stem, haar stem, verdraag, verdraag ik niet
... 'k heb jou... je lieve stem... zoolange reeds verloren.

De late nevels voor het venster zinken
de boomen en de vogels roeren niet
... ik sidder zoo ... het hartverscheurend lied
blijft almaar ... almaar, in mijn ooren klinken.

— In vroege donkre nacht schrik ik van 't lezen op,
weent daar een vogel aan mijn venster, buiten?!
... het is het lied dat met mijn bloedgeklop
door 't hoofd mij zingt, niet rusten wil van muiten.

ZOO VER!

O dat ik uw oogen niet van mij kan wenden
mijn hart klopt en klopt zoo wild,
de dag en de avond zijn eindlijk ten ende
en 't leven gaat uit en verstilt.

Dat ik nu niet rustig en stille kan zijn
in mijn kamer met 't stralende licht
en dat uwe oogen met brandenden schijn
fel gloeien maar, voor mijn gezicht.

Dat mijn denken en weten steeds trekt naar u
die zijt zoo ver ... zoo ver ...
als in den hemel zwartglanzig, uw
gelaat, lichtblinkende, stralende ster.

SLAAP, KINDJE, SLAAP.

„Slaap, kindje, slaap,
daarbuiten loopt een schaap”,
je hartje tegen mijn harte aan,
ik voel het tikken
voel het slaan.
„Slaap, kindje, slaap!”

Daarbuiten gaan geen menschen meer
de huizenooogen loken neer,
de straatlichtjes zijn uitgedaan,
boven gingen de sterren aan
en 't is zoo stil: alleen de wacht
trommelt, het stampend, door den nacht.
Slaap ... kindje ... slaap.

Je neusje zoo gebogen, fijn
dringt zich of 't in mijn borst wil zijn,
je oortje als een bloem ivoor
drong zwarte lokjes door naar voor,
je hooge hoofdje in mijn arm
duikt zich, en schut zich, warm.

Daar komt omhoog de witte maan
uit wolken zwart en ziet mij aan
en kijkt mij door de ziele heen
en in mijn oogen of ik ween:
als zij dan glanst op jou mijn kind
is 't of je 'n zilv'ren kindje bent.

Die hooge maan die ziet zoo ver
en wijst daar aan die gouden ster
zoo blinkende met hellen schijn,
waar of de doode menschen zijn.
De doode menschen zijn heel wijd
nog verder dan de maanglans glijdt.

Daar zit in lichte nis een vrouw
zoo mooi als jij, en droomt van jou,
haar witte armen saamgevouwen
om een kindeke erin te houden
lacht ze en lonkt ze, zingt heel teer,
— haar teerte deinend heen en weer —
slaap . . . kindje . . . slaap.

— — — — —
Hoe heerlijk tikkert in je slaap
je harte slagjes op het mijne,
en starend in het maneschijnen
zing ik van 't arme dwalend
 schaap,
slaap . . . kindje . . . slaap

NIEUWJAAR.

1.

De nacht was stil, heel stil en luideloos
als groote opgebloeide zilvren roos
gevat in glanzend zwart fluweel
de maan aan lucht, de sterren goud en geel

en wit en rood als veld van lentebloemen.
De boomen, voor mij, naakt en hoog gebreid
ijl in het zilverlicht, de takken wijd;
windadem voer er door met zoemen.

Het grauwe pad lag eenzaam wijd in spoor,
mijn zachte tred schalde als in kerkportaal
veel malen weer. In stille donkre praal
van glanzend zwarte sluiers, lang, trad voor

uit boomenrij een slanke, bleeke, vrouw.
Haar oogen waren zwart en dof en glanzenloos,
haar haren kolenzwart vielen als waterhoos
omlaag, om hoofd en wangen grauw van rouw.

Zij kwam naast mij: „Ik ben het oude jaar”;
en keek mij in de oogen, wijl ze 'n sluier beurde
en bracht die voor 't gelaat, dan of haar ziele scheurde
ving z' aan te weenen, krijten, strookte 't zwarte haar.

Zij is heel lang met mij door 't bosch getreden
de zwarte schaduw in haar zwarte waden,
en waar ons beider voeten, maatzaam, traden,
rees 't jammerweenen, wijl haar tranen gleden.

11.

Het nachtzwart deinsde uit mijn loome oogen
een warme adem geurde langs mijn mond,
twee lichtend blauwe oogen op de mijne bogen
de arm was zacht die om mijn hals zich wond.

Zoo groen als in de Mei de jonge malsche velden
was het gewaad dat om haar leden lag
en goud, of zonnewaaten van haar slapen relden
straalden haar haren gouden dag.

„Ik ben de jeugd, ziet op, ziet op, en waakt!
jong ben ik als gij-zelve, wil u opnieuw mij geven,
als mijne jonge mond de uwe raakt
zullen weer liedren van uw lippen beven.”

De zonne zelf blonk in die blauwe heemlen,
en lach en licht geluk en jonge droomen,
zag ik er sprankelen en lichtend weemlen
als gouden visschen en blauwe zomerstroomen.

— — — — —

De nacht was stil, heel stil en luideloos
er gleed een bloemengeur, heel wazig, door mijn
aan jonge hemel, als een roode roos [zinnen,
was jonge dag aan 't bloeibeginnen.

INHOUD.

	Bladz.
Als een doodenkaan	9
Rust zacht	13
Mijn liefste	15
De kaarsen	19
De dragers	21
De Meidoorn	23
Naam	25
De manende hand	27
Waarom?	29
Spiegeltje	31
Als ik.	32
In het stoeltje.	35

	Bladz.
Zoo zuiver	39
Eens	41
De vier kameraden	43
Goënacht	45
Het lied	47
Zoo ver	49
Slaap, kindje, slaap!	50
Nieuwjaar	53